

Een virus om van te dromen!

E. P. de Boer

We schrijven 2001. In het voorjaar bezocht Robert Ketelaar, destijds werkzaam bij de Vlinderstichting, Friesland en gaf een lezing over de Donkere waterjuffer (*Coenagrion armatum*). Naar aanleiding van de herontdekking in de Weerribben werden alle voormalige en potentiële vindplaatsen in Nederland door Robert bezocht om uit te zoeken of dit verborgen "lantaartje" zich nog op meer plekken schuil zou kunnen houden. Robert 's onderzoek klonk als een groot avontuur en ik ging maar wat graag met hem mee toen hij ook in de Alde Feanen en Lindevallei op zoek ging. U begrijpt het al... ik werd door Robert dik aangestoken met het libellenvirus. Ik was wild enthousiast en begon me de diverse soorten in rap tempo eigen te maken, met Robert steeds als vraagbaak en inspirator op de achtergrond. En nooit had ik kunnen vermoeden wat voor gevolgen deze besmetting op mijn leven zouden hebben. Dit virus, deze heerlijke ziekte, heeft me mateloos veel vreugde bezorgd, spannende zoektochten en wilde avonturen opgeleverd en het prachtige Friese landschap door libellenogen leren zien en waarden.

In de loop der jaren zou ik kennis maken met een aantal zeer bijzondere en zeldzame libellensoorten, waarvan vooral de eerste ontmoeting met de Gevlekte glanslibel (*Somatochlora flavomaculata*) mij nog zeer helder op het netvlies staat. De omstandigheden waren dan ook vrij uitzonderlijk, want aan deze ontmoeting ging een bijzondere droom vooraf...

Het was een prachtige zonnige dag op 26 juni 2001 en ik had afgesproken met Tom Jager in de Lindevallei. Tom is opzichter van It Fryske Gea en een groot natuurliefhebber met een brede interesse. We zouden samen op zoek gaan naar de Gevlekte glanslibel, want Tom had hier het jaar ervoor een mannetje gevangen. Zouden

we deze zeldzaamheid dit jaar weer aantreffen? Beiden waren we vol verwachting. In deze jaren was er nog zeer weinig bekend over deze mysterieuze glanslibel. Begin jaren negentig was deze soort in Nederland alleen bekend van een kleine populatie bij Budel-Dorplein; voor zover iedereen wist dus een uiterst zeldzame soort in ons land. Maar daar kwam verandering in, na de eerste meldingen uit achtereenvolgens de Wieden en Weerribben en de Lindevallei. Of zich in deze grote laagveenmoerassen voortplantende populaties bevonden was toen nog geheel onbekend.

Voorafgaand aan deze dag had ik me via allerlei literatuur verdiept in de soort. Ik wilde er natuurlijk alles over weten. Ik zat er zo vol van, dat ik er 's nachts zelfs over droomde. De avond ervoor droomde ik dat ik met Tom aan een tafeltje zat op een zonovergoten terras. Op het tafeltje lag de veldgids libellen, opengeslagen op de bladzijden van de Gevlekte glanslibel. Begin jaren negentig was deze soort in Nederland alleen bekend van een kleine populatie bij Budel-Dorplein; voor zover iedereen wist dus een uiterst zeldzame soort in ons land. Maar daar kwam verandering in, na de eerste meldingen uit achtereenvolgens de Wieden en Weerribben en de Lindevallei. Of zich in deze grote laagveenmoerassen voortplantende populaties bevonden was toen nog geheel onbekend.

Voorafgaand aan deze dag had ik me via allerlei literatuur verdiept in de soort. Ik wilde er natuurlijk alles over weten. Ik zat er zo vol van, dat ik er 's nachts zelfs over droomde. De avond ervoor droomde ik dat ik met Tom aan een tafeltje zat op een zonovergoten terras. Op het tafeltje lag de veldgids libellen, opengeslagen op de bladzijden van de Gevlekte glanslibel. Het meest gekke van deze droom was echter dat

er twee levende Gevlekte glanzen heel rustig op het tafeltje zaten. Het was een hele vrolijke bedoening in deze droom; Tom en ik dronken er een fris drankje bij en hadden dikke lol. Gek, want ik kende Tom nauwelijks en had nog nooit Gevlekte glanslibellen in levenden lijve gezien. Terug naar de werkelijkheid. Tom bleek in een prachtig huisje naast het riviertje de Linde te wonen, in de Driessenpolder, één van de mooiste delen van dit prachtige moerasgebied in het beekdal van de Linde. Toen ik deze dag zijn huisje voor het eerst bezocht keek ik mijn ogen uit en dacht: wat woont deze man prachtig, wat een goddelijk plekje! De libellen en zwaluwen vlogen ons om de oren en de lucht

gongse van de insecten en het gezang van verborgen moerasvogeltjes. Vol goede moed trokken we de Driessenpolder in en genoten van de wolken Bruine korenbouten (*Libellula fulva*), Glassnijders (*Brachytron pratense*), Vroege glazenmakers (*Aeshna isoceles*), Zilveren manen (*Boloria selene*) en bijzondere plantjes. Tom vertelde ondertussen over dit unieke laagveenreservaat en ik vrat het allemaal op en keek mijn ogen uit. Ik nam Tom in vertrouwen en vertelde hem over mijn gekke droom. Tom, een nuchtere Fries, dacht er het zijne van. Na ongeveer een klein uurtje te hebben gewandeld vloog er een opeens verdachte glanslibel voor onze ogen. Het dier kruiste rustig op een hoogte

Figuur 1. Vers mannetje Gevlekte glanslibel *Somatochlora flavomaculata* Friesland, Lindevallei, Driessenpolder 17 juli 2004.

Immature male Somatochlora flavomaculata Friesland, Lindevallei, Driessenpolder 17 July 2004 (Foto: E.P. de Boer).

Figuur 2. Landterritorium Gevlekte glanslibel *Somatochlora flavomaculata* Friesland, Lindevallei, Driessenspolder, 12 juli 2004.

Rendezvous site Somatochlora flavomaculata Friesland, Lindevallei, Driessenspolder 17 July 2004 (Foto: E.P. de Boer).

van twee meter heen en weer boven een stripe (legakker) waar de lucht trilde van warmte en vochtigheid. Beiden hadden we erg weinig ervaring met glanslibellen en ik besloot het dier te vangen. Na een paar pogingen belandde het dier in het net en ik haalde het zeer voorzichtig en met van spanning trillende handen naar boven. Wij sprongen een gat in de lucht; het was een prachtige glanslibel met kleine driehoekige vlekjes op het achterlijf. We bewonderden dit schitterende dier, en het kon eigenlijk niet missen; dit moest de zo gewilde *flavomaculata* zijn! Maar we hadden geen veldgids of fototoestel bij ons om definitief vast te stellen en te bewijzen dat het echt zo was. Ondertussen vloog er alweer zo'n glanslibel boven onze hoofden en met een rake slag belandde ook deze in het net. Ook deze bleek gelige vlekjes te hebben. We besloten de dieren mee te nemen naar Toms huisje om ze te fotograferen. Het was maar een klein eindje lopen.

We legden onze spullen en de netten met de glanzende libellen op een tafeltje in de tuin. Hij schonk twee glazen fris in, terwijl ik de veldgids

opensloeg op de bladzijde van *flavomaculata*. Op de tafel bevonden zich de netten met de twee glanslibellen...

En toen "klikte" er iets. Dit was precies wat ik gedroomd had! Gelukkig had ik Tom van tevoren deelgenoot gemaakt van mijn droom en hij keek me met verbaasde ogen aan. We maakten een paar foto's en gaven de dieren ongeschonden de vrijheid. Voordat ze weg vlogen bleven ze nog even zitten op ons tafeltje terwijl wij onze dorst lesten. Na verfrist te zijn gingen we weer de Driessenspolder in en dezelfde dag zagen we nog zo'n tien Gevlekte glanslibellen. In de volgende jaren konden we door middel van merkonderzoek en huidjestellingen aantonen dat er in de Lindevallei een grote en gezonde populatie Gevlekte glanslibellen voorkomt. De Lindevallei en de Gevlekte glanslibel zijn voor ons sindsdien onlosmakelijk met elkaar verbonden!

Eduard Peter de Boer

Alde Dyk 31

8407 AD Terwispeel

info@faunax.nl